

Javaslat a
„[Márkói Németek és Magyarok Baráti Köre ¹]
települési²
értéktárba történő felvételéhez

Készítette:
Fehér Jánosné

.....
Márkó, 2023.március 8.
(P. H.)

¹ Kérjük, adja meg a nemzeti érték pontos megnevezését.

² Kérjük, húzza alá a megfelelőt.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

Fehér Jánosné

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Fehér Jánosné

Levelezési cím: 8441 Márkó, Kálvária u 9.

Telefonszám: +3670 379 8572

E-mail cím: baratikor.marko@gmail.com

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: Márkói Németek és Magyarok Baráti Köre

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:³:

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☐ <u>kulturális örökség</u>	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus és vendéglátás	

a szakterületi besorolás indokolása:

3. A nemzeti érték a magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó érték:

- ☐ **igen**
amely nemzetiség:⁴német
- ☐ nem

4. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: **Márkó**

5. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik:

☐ <u>települési</u>	☐ tájegységi	☐ ágazati

amely értéktár neve: **Márkói Települési Értéktár**

³ Egy szakterületenkénti kategória megjelölése lehetséges.

⁴ Kérjük, jelölje és nevezze meg, amennyiben magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó az érték.

6. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása, a megjelölt szakterületi kategória indokolása (amennyiben nemzetiséghez kapcsolódó érték, a nemzetiségi vonatkozások, a nemzetiséghez való kötődés bemutatása):

Márkó alapítását tekintve Árpád-kori település, mely a török idők alatt elpusztult. A település a betelepülő sváboknak köszönhetően éledt újjá. A márkói svábok közel 80% -át 1948. január 13-án kitelepítették. A napjainkban Márkón élő sváb családokat tehát szinte kivétel nélkül érintette a szomorú esemény.

1998-ban a kitelepítés 50. évfordulója alkalmából jött létre egy 20-30 fős közösség, mely megszervezte az ünnepséget. A találkozót egy háromnapos rendezvényként valósult meg a plébánia udvarán és a hozzá tartozó épületben. A program tulajdonképpen a későbbi érték ünnepek előfutára volt, hiszen a középpontban már ekkor is Márkó szellemi és kulturális öröksége állt. A találkozót a közös programokról, éneklésről, táncról szólt. A résztvevők felelevenítették a réteskészítés csinját-binját is. Régi fényképekből egy kis tárlatot is nyitottak. A három napos program alatt értékőrző helyek felkeresésére is sor került, mint például a régi iskola, a templom, a temető, a kálvária és a Csatári kápolna.

A találkozó sikert aratott és felfedte a hasonló programok iránti igényt. A szervezésben résztvevők ekkor úgy gondolták, hogy ezt a tevékenységet kár lenne abbahagyni. Így jött létre Fehér Jánosné (Czvizler Anna), és az azóta elhunyt alapítók Kauker Frigyesné (Hartmann Eleonóra) és Vojts Antal vezetésével, szervezésével 1999-ben a Márkói Németek és Magyarok Baráti Köre az első márkói civilszervezetként.

A Baráti Kör megalakulásakor a nemzetiségi kultúra és nemzeti értékek megőrzését tűzte ki célul. Az egyesület kezdetben nagy figyelmet fordított a tagok összecsiszolódására így első programjaik, találkozói is ezt a célt szolgálták. Hamarosan a Dévai család jóvoltából a régi kultúrház is birtokba vehették. Az épület azonban 1999. december 31-re virradóra a lángok martalékává vált.

Az egyesület kedvét azonban ez az esemény sem vette el, tovább folytatták közösségépítő és értéktartó munkájukat.

A károk helyrehozása után folytatták elképzeléseink megvalósítását, közösen főztek régi receptek alapján, modern táncot tanultak, színdarabot adtak elő. Kézműves foglalkozásokat is tartottak, így ismertetve meg gyerekekkel és felnőttekkel a gyöngyfüzés, papír technikák alapjait. Készült periszkop, fülbevaló, nyakék, és különböző dísz tárgyak.

Az évek során több tevékenységet is kipróbáltak. Varrtak, kosarat fontak, szalmával fűvel, és csuhéval dolgoztak, agyaggal korongoztak, mézes sütit díszítettek.

A gyerekek számára az egyesület 2005-óta tábor szervez nyaranta. Ez idő alatt igyekeztek élménygazdag minőségi időeltöltést biztosítani, régi és új dolgokkal egyaránt megismertetni a település gyermekeit.

Az kulturális programok szervezése mellett az egyesület vállalta Márkó legismertebb jelképének a Kálváriának a rendbetételét. Munkájuknak köszönhetően megújultak a stációk a Kálvária kápolna épülete és a stációk táblái.

Az egyesület rendszeresen együttműködik Márkó Község Önkormányzatával, a Német Nemzetiségi Önkormányzat Márkóval és a helyi civilszervezetekkel.

2022-ben a szervezethez csatlakozott a Faluszépítők csapata is, akik tevékenységükkel tovább színesítik a Baráti Kör munkásságát. Továbbra is kiemelt, közös célunk a hagyományőrzés, kulturális és természeti értékeink védelme, közösségépítés a fentiekkel kapcsolatos rendezvények által.

7. Indokolás az értéktárba történő felvétel mellett:

A Márkói Németek és Magyarok Baráti Köre, mint Márkó első civil szervezete 24 éve példaként szolgált a jövőben megalakuló egyesületek számára. A 2000-es években létrejövő civil szervezetek szinte mindegyike kötődik a Baráti Körhöz. A jó példa gyümölcsözően hatott, hiszen tevékenységének és tagjainak állhatatos munkája révén márkón napjainkra 11 aktív egyesület működik. A település sváb és magyar kulturális értékeinek feltárásában és tovább örökítésében az egyesület elvitathatatlan érdemeket szerzett. A későbbi közösség-szervező és értékfeltáró munka előfutárjai és megalapozói voltak tagjai.

8. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

- Márkói Tükör számai: <https://marko.hu/markoitukor>
- Veszprémi Napló

Zenés, jelmezes farsangi forgatag

A jelmezbe öltözött gyerekek is szívesen készítettek álarcot

Márkó (bkm) – Vidám farsangi összejövetelt szervezett vasárnap délután a Márkói Németek és Magyarok Baráti Köre helyi művelődési házban.

Elsők között érkezett Tóth László népzeneész, aki a mulatságon a zenét szolgáltatta. Érkeztek sorban a süteményestálcák, jöttek az anyukák vidám gyereksereggel. Ötletes jelmezekbe bújtak a gyerekek, jól megfért a szőlőszem a párduccal, az elefánt a sárkánnyal, és nem hiányozhattak a szebbnél szebb tündérek, királylányok sem.

Felcsendültek a dalok a maszkabálról, szólt a nóta bo-

szorkányról, tigrisről, varázslóról. Gyorsan fogytak a sütik, forogtak a gyerekek a táncparketten. Aki akart, közben álarcot készíthetett, előkerült az arcfesték is.

Lelkesen ugráltak az anyukák a „lufitaposó” versenyen, aztán közös éneklés, játék következett, még egyszer felpörgött a hangulat a teremben.

Majd Láci bácsi lassan elbúcsúzott a résztvevőktől. Elcsendesedett az épület, kialudtak a fények, véget ért a maszkabál. A résztvevők fázósan húzták össze kabátjukat, mindenki sietett haza. De jókedvvel és azzal a gondolat-tal tért haza királyfi, lovag és kiskertész: jó, hogy történt megint valami jó Márkón!

9. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja
2. A Htv. 1. § (1) bekezdés *m)* pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslatban megadott adatok kezelésére, illetve a benyújtott teljes dokumentáció, - ideértve a csatolt dokumentumok, saját készítésű fényképek és filmek felhasználására is - vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat
4. A nem saját készítésű dokumentumok szerepeltetése esetén az adott dokumentum tulajdonosának hozzájáruló nyilatkozata a szabad felhasználásról

Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja

Életképek az egyesület életéből 1999-2023.

